

Seniorit siirtyvät digiaikaan

Teksti: Jorma Railio

Julkaistu hämeenlinnan kansallisten seniorien 50-vuotisjulkaisussa "Rohkeasti tulevaisuuteen", helmikuu 2022

Viimeiset kymmenen vuotta digitalisaatio on edennyt vauhdilla myös yhdistyksessämme. Esimerkiksi kymmenen vuotta sitten runsas puolet yhdistyksemme jäsenistä oli ilman sähköpostia, nyt enää vajaa viidennes. Viime vuosikymmenen aikana tulimme yhä riippuvammiksi uudesta tekniikasta. Pankki-, terveys- ja muut palvelut toimivat jo lähes kokonaan netissä.

Valmius ja halu uuden tekniikan käyttöönottoon vaihtelee jäsenistössämme laidasta laitaan: meillä on pari sata vuotta täyttäneitä sujuvasti nettiä ja älypuhelinta käyttävää jäsentämme, ja joitakin varsin hiljattain eläköityneitä, jotka eivät suostu käyttämään minkäänlaista digilaitetta. Ja kaikkea tältä väliltä.

Kotisivuilta ajantasaiset tiedot

Yhdistyksen kotisivut olivat jo toiminnassa aloittaessani kotisivuvastaavana vuonna 2014. Pari vuotta myöhemmin Kansallinen Senioriliitto uusi sivustonsa ja velvoitti myös yhdistykset tekemään samoin, tiettyä formaattia soveltaen. Saimme "Kerhot" yhdeksi pääotsikoksi yläpalkkiin. Hyvä niin, meillä kun on kerhoja ja tapahtumia monin verroin enemmän kuin vaikkapa keskikokoisilla 100-200 jäsenen yhdistyksillä.

Korona-ajan myötä tuli tarve saada nopeasti jäsenille tietoa tapahtumien muutoksista ja peruutuksista, ja myös ajan tasalla olevaa tietoa alati tiukkenevista tai helpottuvista koronarajoituksista ja -suosituksista. Tieto kulki jäsenistölle kolmea reittiä lähes viiveettömästi: Sähköisellä jäsenkirjeellä, ilmoituksilla Kaupunkiuutisissa ja kotisivupäivityksin. Näin tavoitamme sekä sähköpostia käyttävät että käyttämättömät jäsenemme lähes samanaikaisesti.

Digitaidot hallintaan monin keinoin

Senioreille digitalisaatio on iso haaste. Tällä hetkellä eläköityvien kohdalla lähestytään tilannetta, jossa lähes jokaisella on edes jonkinlainen tuntuma tietotekniikkaan. Toisin on niiden kohdalla, joiden työura on päättynyt vuosia sitten, tai jopa viime vuosituhannen puolella. Jotkut tosin saavat apua lähipiiristä: lapset tai lastenlapset neuvovat ja auttavat laitehankinnoissa, sovellusten ja ohjelmien asennuksessa, harjoittelussakin. Mutta usein jälkipolvia vaivaa puutteellinen kyky tai halu asettua ikäihmisen asemaan opastustilanteessa.

Vertaisopastus – seniori toista senioria auttamassa – on usein jo lähtökohdiltaan hedelmällisempää. Digikerhossa vieruskaveri ymmärtää aloittelevaa kaveria monesti paremmin kuin nuori "nörtti". Ongelmia tuo laitteiden erilaisuus, opastajien vähyys suhteessa opastettaviin sekä tekniikan jatkuva muutos ja kehitys. Iän mukana myös vanhasta pois oppiminen hidastuu: "Juuri kun opin käyttämään verkkopankkia puhelimellani, pankkisovellus muuttui erinäköiseksi, en enää löydä mistä aloittaa..."

Monelle tulee digitekniikan käytössä ja uuden oppimisessa jo fyysiset rajoitukset vastaan. Näköaistin heiketessä heikkenee myös valmius digitekniikan hyödyntämiseen. Toinen yleinen rajoitus on heikentynyt sorminäppäryys. Apuvälineillä saa helpotusta, mutta vain tiettyyn pisteeseen asti. Olen vierestä todistanut tilannetta, jossa opastettava yritti epätoivoisesti kirjoittaa vahvaa salasanaa kahdesti täsmälleen oikein älykännykkäänsä.

Älypuhelinkehittäjä toimii

Älypuhelinkerhomme sai alkunsa syksyllä 2015. Vähitellen vakiintui nykyinen toimintamalli, jossa älypuhelimien ja tablettien käyttöä harjoitellaan laitetyypistä tai -mallista riippumattomasti. Ratkomme aiheita ja ongelmia keskusteluun ja harjoittelemalla pienissä ryhmissä. Harjoittelemme älylaitteiden perustoimintoja kuten sähköpostin ja kalenterin käyttöä, osoitteiston järjestämistä ja ryhmien muodostamista, ja lataamme hyödyllisiä sovelluksia.

Syksyn 2021 ”kuumia” asioita olivat erilaisten digihuijausten tunnistaminen ja niistä varoittaminen sekä koronapassin lataaminen Omakannasta omaan puhelimeen. Koronapassia onkin jo tarvittu tositilanteessa. Kerhossa on maltettava edetä asia kerrallaan. Perusasioiden kertaus on aina paikallaan, samoin tietoturva-asioiden. Näitä toteutetaan pääasiassa esimerkein.

Älypuhelinkerhomme valokuvauskilpailusta on tullut jo perinne. Vuonna 2021 kilpailussa oli mukana lähes 70 älylaitteella otettua kuvaa, joista ohessa Luontokuvat-sarjan voittajakuva. *(ei tässä versiossa)*

Teams-aikaan – ja tulevaisuuteen

Vuonna 2020 oli yhdistyksemme toiminta osittain tauolla koronarajoitusten vuoksi. Syksyllä 2020 älypuhelinkerhokin taas kokoontui, kasvomaskein ja turvavälein. Kun toimintaan tuli kevääksi 2021 uusi koronatauko, kaksi kerhoamme päätti kokeilla etäkokoontumisia Teams-ohjelman avulla. Teamsin monipuolisuus ja monimutkaisuus tulivat tutuiksi – kirjoittajalle ja monelle muulle ”kantapään kautta”. Paluu syksyllä fyysisiin tapaamisiin tuntui helpotukselta.

Senioriliitto otti käyttöön sähköisen tapahtumienhallinnan ja siihen liittyen sähköisen jäsenkortin viime vuosikymmenen lopussa. Jäsenkorttiapplikaation lataaminen on ollut toisille helppoa, toisille vaikeaa. Uusien palveluiden ja työkalujen käyttöönotossa yhdistyksemmekin etenee, mutta maltillisesti.

Digitalisaatio on tullut jäädäkseen, ja parhaimmillaan helpottaa myös seniorien arkea. Vielä pitkään on kuitenkin syytä säilyttää tiedottamisessa, palveluissa ja tapahtumiin ilmoittautumisessa ”perinteiset” vaihtoehdot.